

Data stream algoritmy

I.Kolingerová

Obsah:

1. Úvod
2. Typická úloha
3. Data stream modely
4. Příklady

1. Úvod

- **Streaming algorithm** – vstupem proud dat přicházející postupně po jedné položce
- Zaměřeny "na minulost" – spočítat nějakou funkci dat
 - x
- **Online algoritmy** – jak naše rozhodnutí ovlivní budoucnost
- Vypadá snadné, ale: nemáme místo na všechna data, jen $O(\log n)$ nebo dokonce $O(1)$ paměti

2

- **Data stream** – data přicházejí rychle, takže
 - obtížné předat je programu všechna
 - obtížné spočítat složitější funkce na velkých částech vstupu
 - obtížné je dočasně nebo trvale ukládat
- **Neformálně:** streaming zahrnuje
 - malý počet průchodů daty (obvykle jeden)
 - sublineární paměť (sublineární ve stavovém prostoru nebo v počtu položek streamu?)
 - sublineární čas na výpočet (někdy)

- Podobné dynamickým, online, aproximačním nebo randomizovaným alg., ale s více omezeními
- **Nesměšovat s alg. pro vnější paměti** – tam data v souborech, pomalé, ale přes všechny potíže se k nim lze dostat opakovaně, ukládat atd.

Jak zvládat taková data?

- **Paralelizace** (Často vysoce paralelizovatelné úlohy, kromě ukládání)
- **Řízení dat. rychlosti vzorkováním** (Příklad: experimenty s částicemi s vysokou energií v CERN – TB/s dat, redukováno hw v reálném čase na GB/s)
- **Zaokrouhlení dat. struktur na bloky** (Př.: hledání podvodů v telef. síti – užití grafu až do velikosti 1 dne a srovnávání s předchozím dnem)
- **Hierarchická detailní analýza**
- **Kladení si imaginativních otázek** (může přinést nová řešení)

5

- Obvykle jen aproximace, ale ne vždy
- **Aplikace:**
 - Síť – např. routery – sleduje pakety, cca milióny za s, moc velké na uložení, ale chceme spočítat např. kam jdou, kde odmítány služby atd.
 - Databáze – sledování updatů a dotazů, chceme statistiku, např. které položky nejčastěji požadovány atd.

6

2. Typická úloha

Paul a Carole, Paul zadává stream permutovaných čísel z $\{1..n\}$, 1 vyřadil, Carole má uhodnout, které

Nápad?

7

Typická úloha

Paul a Carole, Paul zadává stream permutovaných čísel z $\{1..n\}$, 1 vyřadil, Carole má uhodnout, které

Řešení: snadné :-)

- C udržuje sumu čísel s a počet c , když je c $n-1$, zbylé číslo je $n(n+1)/2 - s$

8

Co 2 chybějící čísla?

Nápad?

Co 2 chybějící čísla?

Řešení: opět snadné, C kromě s uchovává ještě s', sumu čtverců čísel ve streamu, nakonec spočítá

$$i+j = n(n+1)/2 - s$$

$$i^2+j^2 = n(n+1)(2n+1)/6 - s'$$

Jde zobecnit pro k chybějících prvků

3. Data stream modely

- Vstupní data a_1, a_2, \dots přicházejí sekvenčně, prvek po prvku, a popisují signál A, 1D funkci $A:[1..N] \rightarrow R$.
- Modely se liší podle způsobu popisu A:
 - Time Series Model
 - Cash Register Model
 - Turnstile Model

11

Data stream modely

- **Time Series Model** – $a_i = A[i]$, objevují se v rostoucím pořadí i
- Vhodný model pro časové posloupnosti, kde např. sledujeme provoz na IP adrese každých 5 min, objem burzov. obchodů každou min. apod.

12

Data stream modely

- **Cash Register Model** – a_i jsou inkrementy k $A[j]$, $a_i = (j, I_i)$, $I_i \geq 0$. Tj. $A_i[j] = A_{i-1}[j] + I_i$, kde A_i je stav signálu po shlédnutí i -té položky ve streamu. Více a_i může postupně inkrementovat jeden $A[j]$.
- Patrně nejoblíbenější data stream model, pro aplikace typu monitorování IP adres, kt. přistupují k Web serveru – mohou přistupovat vícekrát

13

Data stream modely

- **Turnstile Model** – a_i jsou updaty $A[j]$, $a_i = (j, U_i)$, Tj. $A_i[j] = A_{i-1}[j] + U_i$, kde U_i může být kladné i záporné.
- Nejobecnější data stream model, pro aplikace typu sledování cestujících v podzemce – turniket sleduje přicházející i odcházející
- Vhodné pro plně dynamické úlohy
- Těžké získat nějaké řešení v tomto modelu

14

- Někdy $A_i[j] \geq 0$ – **strict Turnstile model** – tj. lidé odcházejí jen tím turniketem, kterým přišli
- Aplikace: např. databáze – lze zrušit jen záznam, který jsme předtím vložili
- Naopak **non-strict model**, $A_i[j] < 0$ pro nějaké i : např. signál nad rozdílem dvou cash registerových streamů

15

4. Příklady

Náhodné vzorkování s rezervoárem

- Počet záznamů N není znám předem - vzorkování nutno provádět dynamicky během čtení ze streamu
- Chceme: nezkreslený vzorek velikosti n
- Udržujeme rezervoár z data streamu velikosti n , naplníme prvními n body ze streamu
- Dále zařadíme do rezervoáru $(t+1)$. bod ze streamu s $p=n/(t+1)$ místo bodu vybraného náhodně z rezervoáru
- Celkově má na konci vzorkování každý bod streamu stejnou p zařazení (n/N)

16

Iceberg queries

- Chceme frekvence f (nebo jiné funkce) pro prvky nad určitým práhem zadaným uživatelem.
- Běžné řešení: na 2 průchody
 - V 1. průchodu udržujeme haš. tabulku čítačů, inkrementuje při příchodu prvku přísluš. čítač.
 - Pak komprese do bitmapy, kde 1 pro velké hodnoty čítače.
 - 2. průchod – udržovat přesné frekvence jen pro ty prvky, které se hashují do hodnoty odpovídající 1 v bitmapě.
- Modifikace pro stream obtížná – po 1. průchodu nemáme frekvence

17

Iceberg queries

- **Vstup:** práh s , chyba ϵ , pravd. selhání δ
- **Záruky řešení:** žádné chybné negativní odpovědi, žádné chybné pozitivní odpovědi pro f pod $(s - \epsilon)N$, odhad frekvence f menší o max. ϵN
- Př.: $s=0.1\%$, $\epsilon=0.01\%$,
- tj. na výstup všechny prvky s $f > 0.1\%$, žádné s $f < 0.09\%$, prvky mezi mohou a nemusí být výstupem, všechny f se liší od skut. max. o 0.01%

18

Data stream řešení 1

Sticky sampling

- Pravděpodobnostní alg.
- $S \leftarrow \emptyset$, sampling rate $r \leftarrow 1$
- Vzorkujeme prvky s pravděp. $1/r$
- Pokud e už v S , inkrementujeme mu f , jinak přidáme do S $(e,1)$ s pravděpodobností $1/r$
- $1/r$ se během života streamu snižuje
($t = 1/\epsilon \log(s^{-1}\delta^{-1})$, $2t$ prvků s $r=1$, pak $2t$ s $r=2$, pak $4t$ s $r=4$ atd.)
- Když se mění r , prohledají se položky S a následující úprava:

19

Sticky sampling

- Pro každý prvek házíme mincí, až je hod úspěšný, při neúspěšném dekrement f . Pokud f klesne na 0, prvek vyřadíme z S .
- **Výstup:** seznam položek s prahem s – všechny, kde $f \geq (s-\epsilon)N$

20

Data stream řešení 2

Lossy Counting

- Deterministický alg., stream koncepčně rozdělen na buckety šířky $w=1/\epsilon$ (zaokrouhl. nahoru)
- buckety číslovány od 1 (b_{current})
- $D \leftarrow \emptyset$, ukládá se (e, f, Δ) , Δ – max. možná chyba f (kolikrát se mohlo vyskytnout v předch. koších)
- nový prvek – pokud je v D , zvýšit jeho f ; pokud není v D , vytvořit novou položku $(e, 1, b_{\text{current}} - 1)$
- pokud jsme na hranici bucketu, tj. $N \bmod w = 0$, zrušíme položky, pro které $f + \Delta \leq b_{\text{current}}$
- **Výstup:** seznam položek s prahem s – všechny, kde $f \geq (s - \epsilon)N$

21

Př. pro cash register

Problém: dáno n čísel, určete majoritní položku, pokud existuje (tj. objevuje se alespoň $N/2+1$ x)

Alg.: Udržovat množinu K položek a počítat pro ně f . Pokud nová položka je v K , inkrementovat její f , pokud není, přidat ji s čítačem 1. Pokud K plné, dekrementovat čítače o 1 a eliminovat položky s čítači = 0.

22

Majoritní položka

Př.: $K=10$

Čísla: 1, 0, 5, 10, 13, 20, 21, 4, 2, 7, 1, 0, 5,
13, 20, 1, 0, 5, 5, 5, 41, ...

1	0	5	10	13	20	21	4	2	7
---	---	---	----	----	----	----	---	---	---

buffer

3	3	5	1	2	2	1	1	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

čítač f

Došla paměť v bufferu =>
dekrement f a eliminace položek s 0

23

Majoritní položka

1	0	5	13	20	41				
---	---	---	----	----	----	--	--	--	--

buffer

2	2	4	1	1	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

čítač f

atd.

- Možná přeceníme méně častou položku
- Bez dekrementu by k tomu nedošlo, ale kam s těmi „hausnumery“?

24

Majoritní položka

Určitě nevyhodíme častou položku ?

- Necht' se objeví 1x v K položkách, necht' ji vždy odstřelíme; přežije to majoritní položka?
- Celkem se objeví N/K x, takže pokud K aspoň 2, přežije.

Závěr: nedá chybné negativní odpovědi, může dát chybné pozitivní odpovědi, užitá paměť $O(|K|)$, čas amortiz. $O(1)$ na 1 položku.

25

Zlepšení

Alg. **Sample and Count:** Udržujeme vzorek K položek s čítači. Pokud je nová položka v K, inkrement čítače, jinak ji přidáme do K s pravděp. r/N
Výstup: všechny položky s čítačem nejméně $(1/|K| - \epsilon)N$

Alg. **Lossy Counting:** Rozdělíme stream do oken velikosti $1/\epsilon$, na hranici oken dekrement čítačů o 1
Výstup: všechny položky s čítačem nejméně $(1/|K| - \epsilon)N$

Analýza: LC nedává falešné negativní odpovědi, nejlepší chování z 3 uvedených

26

Př. Počet vzájemně různých položek

Problém: Vstup je stream a_1, a_2, \dots, a_n , $a_i \in \{1, 2, \dots, m\}$, odhadněte $F_0 = |\{a_1, a_2, \dots, a_n\}|$

Aplikace: kolik transakcí odlišnou kartou za den? Kolik odlišných web. stránek za den?

Data z db transakcí, CD nebo cash registeru plateb

27

Počet vzájemně různých položek

Přesný alg.: Udržovat pole $a[1..U]$, napřed všechny prvky rovny 0, a čítač C.

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

c

0

Když přijde položka i , podívat se na $a[i]$, pokud 0, inkrement C a $a[i] \leftarrow 1$. Vrátit C jako počet různých položek.

$a_1, a_2, a_5, a_5, a_2, a_4, \dots$

c

4

1	1	0	1	1	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

28

Čas: $O(1)$ na update a dotaz, paměť: $O(U)$

Přibližný alg.:

- Udržovat pole $a[0..\log m]$, napřed všechny prvky rovny 0, užít hash funkci $f:\{1..m\} \rightarrow \{0..\log m\}$
- Spočítat $f(i)$ pro každou položku ze streamu a nastavit $a[f(i)]$ na 1
- Extrahovat z toho přibližný počet různých položek

29

Př. na sublinear time

Problém: Dána vzájemně různá čísla $A[1..n]$, určete číslo v horní polovině hodnot.

Alg.: Vyberte k čísel rovnoměrně náhodně. Určete z nich MAX a vraťte jako řešení.

Pravděp., že řešení nesprávné: pravd., že všech k vybraných čísel leží v dolní polovině, tj. téměř $(1/2)^k$

Pro chybu δ vzít $\log(1/\delta)$ vzorků.

Najít takto MIN a MAX je obtížné.

30

Př. na sublinear space

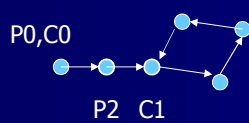
Problém: Je dán jednosměr. zřetěžený seznam a pointer na jeho začátek, určete, zda je v seznamu smyčka, s užitím nejvýše $O(1)$ přídavné paměti

Alg.: sudá kola: Paul se pohne o 1 krok
lichá kola: Carol se pohne o 2 kroky

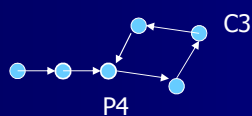
31

Smyčka

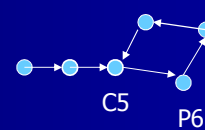
Po 2. kole:

Po 4. kole:

Po 6. kole:

Po 8. kole:

32

Literatura

- A.McGregor: Data Streams Tutorial,
<http://www.math.lsa.umich.edu/conferences/coding/presentations/McGregor.Streams.pdf>
- S. Muthukrishnan: Data Stream Algorithms and Applications,
<http://infolab.usc.edu/csci599/Fall2003/Data%20Streams/Data%20streams%20algorithms%20and%20applications.pdf>
nebo
<https://sites.google.com/site/algoresearch/eight.ps?attredirects=0>
- G.S.Manku, R.Motwani: Approximate Frequency Counts over Data Streams, VLDB Conference, 2002,
<http://dl.acm.org/citation.cfm?id=1287400>
- Seznam dalších pramenů:
<http://www.madalgo.au.dk/~gerth/stream11/>

33